

LIBRIS

We know
books

Dara Horn
LUMEA
CE VA SĂ VINĂ

Traducere din limba engleză
Mariana Piroteală

CAPITOLUL 1

Odinioară existau multe familii asemenea familiei Ziskind, în care fiecare membru era conștient de faptul că viața sa nu-i aparținea doar lui. Familii de acest fel există încă, dar, fiind atât de puține, au devenit un fenomen izolat, iar sentimentul lor că familia este centrul universului s-a transformat în convingerea că orice altceva în afară de ea nu face nici cât o ceapă degerată. Dacă faci parte din vreuna dintre aceste familii, ești convins de asta – pentru totdeauna.

În ultimul timp, lui Benjamin Ziskind începuse să i se pară că lumea întreagă își dăduse duhul, că era locuitorul unei necropole. Pe vremea când părinții săi încă mai trăiau, Ben se gândea la ei numai când acest lucru se justifica, când vorbea cu ei, despre ei sau când plănuia ceva în care erau și ei implicați. Însă acum, părinții îi erau permanent prin preajmă, făcându-și simțită prezența în fiecare clipă. Îi vedea pe stradă, întotdeauna din spate sau dând câte un colț, pe tatăl său stând în taxiul galben de pe banda alăturată, foindu-se pe banchetă în vreme ce șoferul pornea în direcția opusă cu un scrâșnet de roți, pe mama sa – moartă de șase luni, care lui i se păruseră o noapte fără sfârșit – zorind pe trotuar într-o duminică dimineată și intrând într-un magazin tocmai

când Ben se apropiase destul ca să-i poată zări chipul. Ce ușurare că putea închide ușa biroului!

De șapte ani, Ben era redactor de întrebări pentru o emisiune-concurs intitulată *Americani geniali*. Cândva treaba asta îi plăcuse nespus. Îi plăcuse agitația muncii în televiziune, îi plăcuse să le spună oamenilor că lucra la un post TV, îi plăcuse să inventeze întrebări noi și să se întrebe pe care dintre următorii concurenți avea să-l pună în încurcătură. În secret, visase că într-o bună zi avea să devină prezentatorul emisiunii. Nu-i trecuse niciodată prin cap că, având un metru șaptezeci și cincizeci și cinci de kilograme, un glas tărăgănat și niște ochelari fără de care nu vedea mai nimic, toate acestea ar fi putut reprezenta un impediment în atingerea acestui scop, deși singurul motiv pentru care majoritatea oamenilor urmăreau *Americani geniali* era prezentatorul Morgan Finnegan, un texan voinic, roșcovan, vesel, fermecător și, după cum remarcase Ben cu trecerea anilor, subcalificat intelectual. Până să împlinească treizeci de ani, cu câteva luni în urmă, Ben se încrezuse pe deplin în logică. Dacă el, Benjamin Ziskind, era cel mai inteligent membru al personalului, inteligența trebuia până la urmă să-i fie recompensată. Specialitatea sa erau întrebările de peste o mie de dolari, la care nu puteau răspunde decât adevărații campioni. Cu toate acestea, în ultimele câteva luni întrebările îi fuseseră respinse în mod repetat, iar acum se înlanțuiau în mintea lui cu cele pe care și le adresa sieși:

Ce scriitor rus de succes, autor al Povestirilor din Odesa și al Armatei de cavalerie, a fost executat în anul 1940 sub o neîntemeiată acuzație de trădare?

În timpul căruia dintre următoarele incidente petrecute anul trecut a mințit Nina când a spus că mă iubește?

Ce bătălie din anul 1965 din războiul din Vietnam, nume de cod Operațiunea Starlite, a avut un deznodământ suficient de bun încât să determine Pentagonul să suplimenteze trupele de pușcași marini trimise în război cu încă vreo câteva mii de soldați? Cât timp din cele unsprezece luni ale scurtei și jalnicei noastre căsnicii s-a culcat Nina cu altul?

În perioada de după cel de al Doilea Război Mondial, care este numărul de soldați americani, exprimat în puteri ale lui zece, care și-au pierdut în luptă un mădular?

Cât la sută dintre americanii de sex masculin care au o soră geamănă o invidiază la fel de tare cât o invidiez eu pe Sara?

Când Sara o să vândă casa părinților noștri, ce o să mai rămână din ei?

Care sunt șansele ca răposatii mei părinți să fie dezmăgiți de mine?

Ben nu încerca să găsească un răspuns la aceste întrebări. În ultimele câteva luni își redusese viața la cele câteva lucruri care încă îi aparțineau: slujba lamentabilă, sora geamănă, apartamentul pe care fosta soție îl dezbrăcase de aproape toată mobila și un teanc de cărți ilustrate pentru copii pe care le scrisese mama sa. Și, de pe urma jafului de noaptea trecută, un tablou de Marc Chagall în valoare de un milion de dolari.

De fapt, era vina Sarei. Ea îl convinsese să meargă la întâlnirea burlacilor de la muzeu. În săptămânile care se scurseseră de la divorț, Sara stăruise pe lângă el să încerce să cunoască pe altcineva, să-și dea o cât de mică osteneală să fie fericit – perfecta, eficienta

Sara, care se dovedise suficient de încrezătoare ca să se căsătorească în salonul de spital al mamei sale cu două săptămâni înainte de moartea acesteia și suficient de tare încât deja să înceapă să-și vină în fire. Fusesse mai simplu să accepte decât să-i explice Sarei de ce nu avea nici o speranță și nici nu era interesat să meargă.

Însă, când trecuse de detectoarele de metale ale muzeului și pătrunsese în galeria ticsită de oameni, văzuse că ceilalți vizitatori ai expoziției *Perioada rusă a lui Marc Chagall* nu erau decât un fel de duhuri umblătoare: mama și tatăl său în pielea altor oameni. Zărind dintr-o parte capul unei femei – desigur, al unei femei mai tinere, însă un alt lucru remarcabil la morți este că au toate vârstele, se mențin la oricare dintre vârstele la care i-ai cunoscut și chiar la nici o vârstă anume – trebui să-și stăpânească pornirea de a-i arunca încă o privire, căci nu voia să simtă dezgustătoarea ușurare pe care i-ar fi adus-o confirmarea unui chip necunoscut. Era mai simplu să privească tablourile. Se retrase încet de lângă mulțimea ce ocupa centrul galeriei, apropiindu-se de picturile atârinate pe pereți. Se opri lângă o pânză uriașă intitulată – și aici se aplecase să citească titlul – *Promenada*. În mijlocul ei era un bărbat cu picioarele depărtate de parcă ar fi umblat cu pași mari, încrezători, cu o mână pe lângă corp ținând o păsăruică și cu cealaltă în sus, ținând mâna unei femei, care plutea în aer ca un steag arborat pe catargul încheieturii sale și a cărei rochie purpurie flutura în vânt. O altă pânză de mari dimensiuni, intitulată *Deasupra orașului*, îi înfățișa pe amândoi azvârlți pe cer, de data aceasta în alte haine, bărbatul într-o cămașă verde și femeia într-o rochie albastră, cu poalele juponului înfoiate

în jurul gleznelor. Se înălțau deasupra orașului care se întindea la picioarele lor, pe cerul de un alb atât de pur de parcă oamenii zburători, stăpâni ai văzduhului, încă nu se hotărâseră cu ce să-l umple. Preț de o clipă, Ben își dori să poată zbura. Apoi, când se răsuci să traverseze galeria, cineva îl strigă pe nume.

–Și tu, Benjamin Ziskind?

Ben își ridică uimit privirea. Oare îi luase urma cineva de la emisiune? Dar, în timp ce cerceta chipurile necunoscute ale celor trei femei care îl înconjurasera sub silueta femeii zburătoare, realizează că toată lumea purta ecuson și că cineva tocmai îi citise cu glas tare numele. Era încolțit.

Cele trei femei răsăra, Ben se sili să zâmbească și se cutremură amintindu-și de motivul pentru care venise. Privi ecusonul femeii care vorbise: „Erica Frank, lucrător muzeu“. Momeală pentru clienți, se gândi. Păcat; era cea mai atrăgătoare dintre cele trei. Era puțin mai scundă decât el, avea șolduri arcuite, părul lung de culoarea funiei umede și (Ben fu deopotrivă captivat și rușinat că observase) o străfulgerare de piele umbrită lucind între nasturii bluzei albastru intens. Ochii ei verzi îl urmăreau. Se întoarse să nu-și mai vadă reflexia în geamul care acoperea pictura din spatele ei: scund, mohorât, nevrednic. Își aminti cum o cunoscuse pe Nina cu doi ani în urmă, la o petrecere ca aceasta, dar acasă la Sara. Era mai fericit pe vremea aceea, mai puțin temător. Făcuse o glumă, una proastă, un joc de cuvinte oribil, iar ea răsese. Ben nu era obișnuit ca lumea să râdă împreună cu el, ci de el. Ar fi luat-o de soție chiar în clipa aceea. În noaptea când nu se întorsese acasă, la două săptămâni după moartea mamei lui, presupusese că fusese răpită.

– Tocmai vorbeam despre importanța limbilor străine în munca de muzeu, despre traduceri, genul ăsta de lucruri, spuse Erica Frank. Tu vorbești vreo limbă străină?

Lui Ben îi repugna ideea de a fi târât în această conversație insipidă, dar își aminti de stăruințele Sarei și înțelese că îi era dator cu o încercare. De fapt vorbea mai multe limbi străine, dar încercă să o aleagă pe cea care avea să pună cât mai repede capăt conversației. „Idiș”, spuse și imediat își dori să fi mințit.

Regretă și mai tare când Erica Frank, lucrător muzeu, păru dintr-odată intrigată.

– Uau, nu credeam că mai vorbește cineva idiș, spuse, fixându-l cu privirea.

„Da”, își dori Ben să poată proclama, „sunt un ciudat, o relicvă, o eroare a generației mele, ciobul răătăcit al unei lumi sfărâmate. Acum lăsați-mă, vă rog, să plec acasă.” Dar era încolțit.

– De ce... vreau să spun, unde ai învățat-o? De la bunici? întrebă ea.

Ben le privi pe cele trei femei și se simți ca în fața unui complet de judecată.

– De la tata, răspunse.

Erica îl privea, dând absentă la o parte o șuviță de păr auriu de pe obraz. Preț de o clipă, Ben se simți animat de speranță, dar apoi își aminti unde se opriese discuția. Începea să-și dorească să poată tășni peste capetele lor și să se facă nevăzut în cer.

– Și încă o vorbiți? întrebă Erica zâmbind larg.

– Tata a murit de aproape douăzeci de ani, deci nu.

Nu voise să o repeadă, dar acum, în mod straniu, se bucura că o făcuse. Fețele zâmbitoare ale

judecătoarelor părură să cadă până la pământ, asemenea unor măști scoase. Aerul dintre el și cele trei femei se căscă și se întinse ca o pânză albă, vastă, goală.

– Îmi pare rău, spuse Erica șovăielnic.

Toată lumea privi în podea cele șapte secunde înainte ca cineva să schimbe subiectul, ritual profund familiar oamenilor ai căror părinți mor tineri. Ben așteptă scurgerea celor șapte secunde. De ani de zile nu se mai simțise stânjenit pe durata lor. Acum i se păreau exact ca timpul cât aștepti liftul: vreme pierdută, plictisitoare, în care poți să treci mental în revistă diferite probleme. Își aminti că Sara pomenise că avea să treacă pe la el după ce ajungea acasă. Pretinsese că avea vești, despre care îi promisese că nu aveau legătură cu vânzarea casei părintești. Dar era imposibil să nu aibă legătură cu vânzarea casei, se gândi Ben. Despre ce altceva ar fi putut vorbi?

– Ce e cu adevărat interesant la idiș, spuse Erica, primul suflet curajos care rupse tăcerea, este umorul pe care îl manifestă.

Zâmbetul ei, care păruse așa de promițător cu numai câteva clipe în urmă începea să-l scârbească.

– Nu mai mult decât alte limbi, mormăi el. „Dar ce are cu adevărat, se gândi el, ceea ce tu nu știi că are, pentru că nu apare în nici un film de-al lui Woody Allen, este o lume a morților încorporată în ea, o frică reală de ceruri, nevoia involuntară de a invoca prezența lui Dumnezeu ori de câte ori spui ceva de bine sau de rău despre ceva sau cineva, o convingere deplină că lumea cealaltă, dacă poate fi numită așa, nu este separată de aceasta, că eternitatea îți suflă neîncetat în ceafă, așteptând să vadă dacă ai s-o observi. Dar Ben nu mai spuse nimic. O privi

în schimb pe Erica, apoi se uită la picioarele lui și remarcă pentru prima oară că, în zăpăceala în care se schimbaseră ca să vină la expoziție, încălțase cine știe cum doi pantofi ușor diferiți.

– Vă rog să mă scuzați, spuse și ieși din cercul celor trei femei, pierzându-se în sala aglomerată.

Merse spre marginile galeriei, privind atent picturile care decupau pereții aidoma unor ferestre uriașe cu geamuri turnate, oferind vederii priveliștea de dincolo de încăperea. Văzu că unele atârnavă fără vlagă pe pereții galeriei, istovite și deloc originale, o pleiadă de bărbați pătrășoși amintind de primele opere cubiste sau interioare distorsionate cu pereții acoperiți de un tapet strident inspirat din Matisse. Interesul lui Ben crescuse atunci când lucrurile începuseră să zboare: mai întâi norii, apoi cuvintele, îngerii, caprele și, într-un final, bărbații și femeile, avântându-se în înaltul cerului. Cu cât zburau mai multe lucruri, cu atât tablourile deveneau mai bune. Din când în când, mergând de-a lungul pereților, gândul îi zbura la Erica Frank. Se holbă la caprele zburătoare și-și reprimă impulsul de a o căuta din nou, privind peste umăr. De câteva ori își îngădui să se întoarcă și să cerceteze mulțimea în căutarea chipului ei. Când constată că nu o zărește, se simți, spre surprinderea lui, dezamăgit. Rămase să se uite la tablouri până când pârură să se dizolve într-un spațiu alb, gol.

Lângă ușa din capătul galeriei, un bărbat își duse mâinile pâlnie la gură, străduindu-se să se facă auzit peste mulțime.

– În cinci minute, la parter începe concertul formației, mugi el.

Formație? Sara probabil că nu știuse de prezența trupei, se gândi Ben. Nu avea de gând să asculte

muzică; încă nu se scursese anul de doliu. O clipă îl cuprinsese panica. Apoi, în timp ce hoardele de celibatari gureși începuseră să se scurgă spre ușa din capătul opus al galeriei, Ben își dădu seama, cu un fior de recunoștință, că acum avea o scuză să plece acasă. Încăperea se goli repede și în scurt timp rămase singur, încremenit în capătul celălalt al galeriei, lângă o serie de tablouri de mici dimensiuni. Se pregătea să facă stânga-mprejur când pe o ușă din apropiere se strecură capul unei femei cu o ceață de păr castaniu. Erica Frank.

– Mergi jos? întrebă ea. Ben constată cu surprindere că Erica îi zâmbea. Oare uitase stânjenitoarea conversație de mai devreme? Nu, nu părea să fi uitat. Zâmbetul diferea de cel dinainte, era umbros, șiret, cu buza de sus ușor curbată, de parcă împărțeau o glumă numai de ei știută. Dintr-odată, Ben se simți de parcă ar fi văzut o actriță în culise, care renunța să-și mai joace rolul și devenea ea însăși. Părea că-l iartă. Sau poate doar râdea de el? Se gândi ce ar putea spune ca s-o mai rețină o clipă, să o pună la încercare, să vadă.

– Cobor imediat, răspunse.

Și, pentru o fracțiune de secundă, își dori să fi fost așa. Dar n-ar fi avut nici o importanță.

– Eu nu pot să rămân, spuse ea, și Ben se întrebă o clipă de ce. Dar numai o clipă, căci ea deja se îndepărta. Distracție plăcută, îi ură Erica și-i făcu cu mâna.

Ben o privi în timp ce dispărea din încăperea, pătrunzând din nou în galerie și intrând pe o ușă pe care scria „Rezervat personalului“. Ușa rămase deschisă o clipă, încadrându-i din spate părul care împrăștia scânteieri aurii în umbra din rama ușii.

Apoi ușa se închise în spatele ei într-un zid alb, pustiu. Sentimentul că-și irosise seara îi puse lui Ben un nod un stomac. „Ei bine, Sara“, se gândi cercetând galeria pustie, „măcar am încercat“. Se întoarse să plece. Și atunci se opri. Tabloul înfățișa o stradă. Era acoperită de zăpadă și mărginită de un mic gard de fier și de clădiri mititele și cocârjate, ale căror acoperișuri se aplecau și se încovoiau în toate direcțiile. Un bărbat cu barbă, cu boccea, pălărie și baston plutea pe cer deasupra caselor de parcă s-ar fi plimbat, în profil aproape orizontal, neștiutor că, învăluit în întuneric, de fapt zbura. Tabloul era micuț, mai mic decât o pagină de bloc-notes. Eticheta de lângă tablou anunța data – 1914, proprietarul – un muzeu din Rusia, și titlul – *Deasupra orașului (studiu)*. Ben fu intrigat, căci, deși cunoștea fleacuri din orice domeniu, inclusiv din arta modernă, niciodată nu știuse numele acestei picturi. Știa doar că pe vremuri atârna deasupra pianului din camera de zi a părinților săi.

Acum, în liniștea galeriei albe, dinaintea studiului *Deasupra orașului*, Ben stătea nemișcat. Îl privea pe bărbatul care plutea cu bastonul în mână în amurgul mohorât de sfârșit de toamnă sau de început de iarnă, și gândul îl purta la de mult trecutele serii de toamnă din anii în care tatăl său îi ducea pe el și pe sora lui cu colindul de Halloween. El și Sara cărau pe rând, pe lângă pungile cu dulciuri, un taburet pliant de șevalet, pentru clipele în care tatăl lor obosea și trebuia să se odihnească, cel mai adesea în dreptul fiecărei case. Pe măsură ce lunga noapte de cutreierat se apropia de sfârșit, Ben se străduia tot mai mult să încetinească pasul, imitând rușinat nesfârșitul șchiopătat al tatălui său, târându-și

dinadins piciorul drept printre mormanele de frunze de pe marginea drumului parcă doar din plăcerea de a le strivi, dar de fapt – pe măsură ce seara se posomora și cercul de copaci strângea orizontul împrejurul lor ca pe băierile unei traiste, încrețind cerul serii abia așternute cu riduri de crengi golașe – marcând ritmul eternilor patru pași ai tatălui său: piciorul stâng, cele două cârje, piciorul bolnav, piciorul stâng, cele două cârje, piciorul bolnav. Tatăl său, se gândi în timp ce privea tabloul, își dorise probabil să poată zbura.

Ben privi mai atent tabloul. Nu-l mai văzuse de mai bine de cincisprezece ani. Era imposibil să fie același. Adesea, artiștii pictează în mod repetat același tablou, își spuse și se gândi la Sara în apartamentul ei vopsit în atâtea culori. Până și ideea că tabloul ar fi putut fi al lor era doar o dezamăgire trecătoare, asemenea oamenilor de pe stradă sau a celor de la petrecerea burlacilor, sosii neînsuflețite ale părinților săi doar pentru că asta voia el să fie.

Ben răsuflă ușor și aruncă o ultimă privire înainte să se întoarcă să plece, de data aceasta de tot. Însă în clipa aceea remarcă, în colțul din dreapta jos al tabloului, o mică porțiune lucioasă care licărea alburie în luminile galeriei – exact locul în care, la vârsta de șapte ani, Sara încercase într-o zi să acopere pictura cu lac de unghii transparent, până când o surprinseseră părinții. Și atunci Ben începu să tremure de furie. Mai citi o dată eticheta, uimit încă. „Împrumutat“ de la un muzeu din Rusia. Întinse brațele spre tablou fără ca măcar să-și dea seama, gata să prindă rama din partea de jos ca pe fuscelul unei scări. Își închipui că urca pe perete până când păsea în tablou, alunecând prin ramă, apoi de partea cealaltă, înălțându-se și depărtându-se.